

Обществени нагласи към корупцията в България и антикорупционните действия на българското правителство

This is a translation of the content of the report “Public attitudes towards corruption in Bulgaria and the anti-corruption actions of the Bulgarian Government: Results of a public perceptions survey 2024”.

For information regarding the research project, authorship, funding, disclaimer and licence, please see the official English version of the report at <https://baselgovernance.org/publications/corruptionsurveybg2024>.

Съдържание

Въведение	3
Основни проблеми пред България	4
Нагласи към състоянието на демокрацията в България	7
Доверие в българските институции	8
Възприемане на корупцията в България	9
Сектори, които са най-засегнати от корупцията	11
Послания за антикорупционните усилия на българското правителство	12
Нагласи към антикорупционните усилия на българското правителство.....	12
Възможности на водещите политически партии за справяне с корупцията.....	16
Убедителност на антикорупционните послания.....	16
Нагласи към подаване на сигнали на корупция	17
Вероятност за подаване на сигнали за корупция като цяло	17
Вероятност за подаване на сигнал за корупция при конкретен случай	18
Готовност за подаване на сигнали за корупция.....	20
Нагласи към смисъла и възможностите за участие в антикорупционни действия	21
Нагласи към влиянието на корупцията върху обществото	23
Борба с корупцията	25
Лидер на усилията за борба с корупцията	25
Информираност за усилията на българското правителство в борбата с корупцията	26
Фактори за успешни резултати в борбата с корупцията	29
Ефективност на някои конкретни действия на правителството в борбата с корупцията	31
Почтеността като фактор за намаляване на нивата на корупция	33
Често срещани асоциации с понятието <i>почтеност</i>	33
Възможни резултати от повишаването на почтеността в държавното управление	34
Политически нагласи и позиции	36
Демографски профил на респондентите.....	40

Въведение

Настоящото проучване си поставя за цел да открие основните нагласи на българските граждани по отношение на корупцията в България и антикорупционните усилия на българското правителство. В тази връзка са зададени различни въпроси, свързани с мястото на корупцията сред основните проблеми на страната, готовността за подаване на сигнали за корупция и факторите, които оказват влияние върху тази готовност.

Проучването изследва и отношението на българските граждани към антикорупционните усилия на българското правителство. То има за цел да установи информираността на респондентите за конкретни действия на изпълнителната власт срещу корупцията в България. Тествани са и различни антикорупционни послания на правителството и е изследвано влиянието им върху мнението на българските граждани за ефекта от предприетите от изпълнителната власт действия.

Политическите позиции и нагласи на българските граждани също са ключова част от изследването. Те са открити чрез изследване на нагласите към различни партии, институции, структури и групи с обществена значимост.

Проучването е национално, представително за пълнолетното население на страната и е проведено чрез интервюта лице-в-лице от социологическа агенция „Глобал Метрикс“. Поради чувствителността на въпросите и за да се избегне „ефектът на интервюера“, респондентите получават от анкетатор таблет с предварително зареден електронен въпросник и след това сами отговарят на всички чувствителни въпроси. В допълнение, проучването включва няколко експеримента, имащи за цел да осигурят по-нюансирано разбиране на нагласите и поведението по отношение на корупцията. Използването на експерименти в проучването позволява да се изолират ефектите, специфични за промените във формулировката на въпроса или контекста, като по този начин се получава по-точна представа за това как различните фактори влияят върху отговорите и възприятията на респондентите.

Въпросникът е разработен и програмиран в Qualtrics от д-р Мария Тюрк и проф. д-р Стефани Байлер от Университета в Базел с подкрепата на „Глобал Метрикс“. Проучването е проведено в периода 22 февруари - 5 март 2024 г. сред 1215 души, а получените данни са обработени и анализирани от екипа на „Глобал Метрикс“ (д-р

Радостина Ангелова, Павел Перпелиев и Катерина Георгиева) в партньорство и сътрудничество с д-р Мария Тюрк.

Проучването е част от по-голям проект на Базелския институт за добро управление, посветен на борбата с корупцията в България. То представлява втора вълна от продължаваща поредица, като предишното проучване беше проведено през 2023. Тъй като извадката от респонденти е различна, не могат да се правят индивидуални сравнения между двете проучвания. По-големите тенденции следва да се тълкуват внимателно. Това проучване стана възможно благодарение на подкрепата на Швейцарската агенция за развитие и сътрудничество по Българо-швейцарската програма за сътрудничество и на американския народ чрез Агенцията на САЩ за международно развитие (USAID).

Основни проблеми пред България

Проучването откроява основните проблеми, които българските граждани виждат пред страната. За постигането на тази цел на респондентите беше дадена възможност в отворен въпрос да напишат кои са най-важните според тях проблеми.

Корупцията се очертава като основния проблем пред страната – посочена е от 22,6% от българските граждани. В съчетание с ниските доходи (18,8%) и политическото и държавното управление (18,5%) това са трите основни проблема пред България. Важно е да се отбележи, че респондентите не са били предварително информирани, че основната цел на това проучване е да се изследват нагласите към корупцията. Тази констатация потвърждава актуалността на това изследване, тъй като корупцията постоянно се отчита като основен проблем за българското общество от българските граждани. Високите цени и инфлацията се посочват от 16,5% от респондентите, а безработицата е основен проблем за страната според 7,5% от анкетираните. С по-ниски дялове, но все пак открояващи се като проблеми, са здравеопазването (4%), беззаконието (4%) и бедността (4%). Икономиката като цяло е отчетена като проблемна област от 3,5% от българските граждани, а 2,8% и 2,2% от анкетираните имат подобно мнение съответно за съдебната и за образователната система. Под 2% са дяловете на отговорилите, че основните проблеми, пред които е изправена страната, са престъпността (1,6%), демографската криза (1,2%) и социалната система (1,2%). 2,7% от българските граждани споделят крайно негативно мнение за състоянието на страната и посочват всичко като проблем.

Резултатите като цяло са сходни с резултатите от миналогодишното проучване, с изключение на спада във възприемането на важността на инфлацията като проблем, което съответства на намаляването на инфлацията в България след последното проучване.

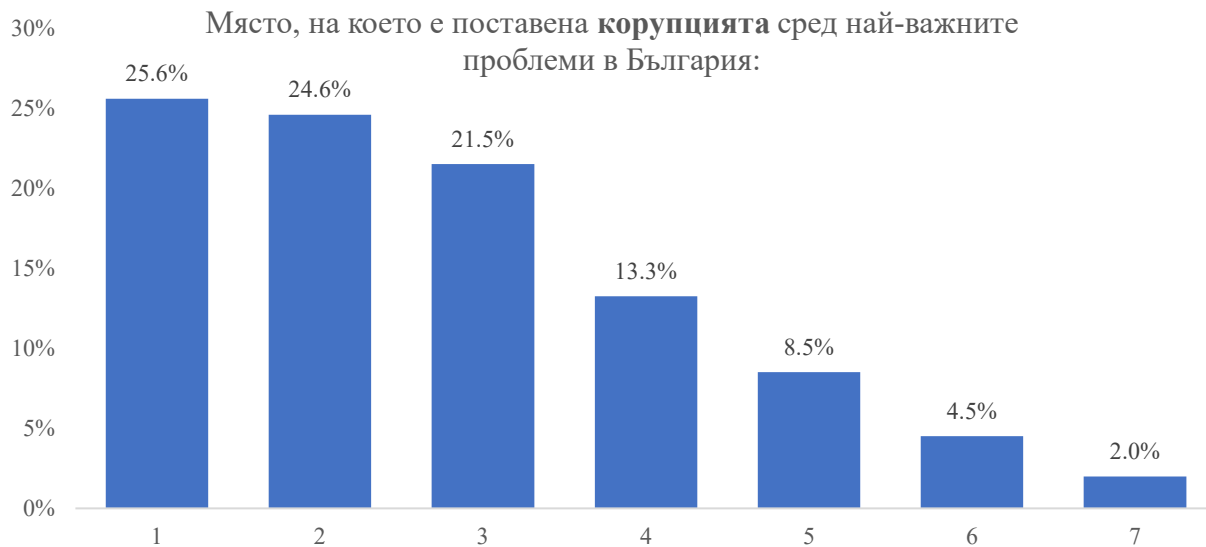
Кой според Вас е най-важният проблем в България днес?
(Отворен въпрос, отговори, събрали над 1%)

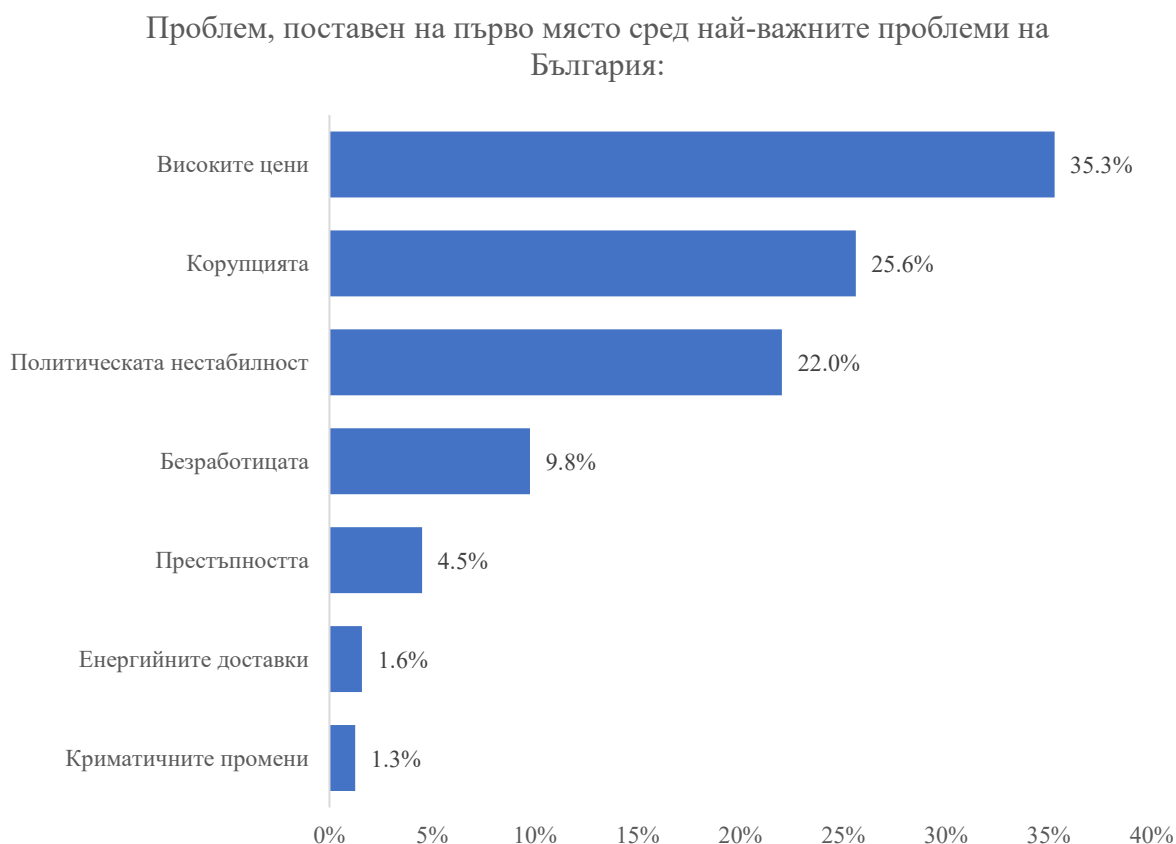
**Възможен е повече от един отговор*

В допълнение към отворения въпрос, на респондентите е дадена възможност да подредят по важност следните проблеми:

- Корупция
- Високи цени
- Политическа нестабилност
- Безработица
- Престъпление
- Доставка на енергия
- Изменение на климата

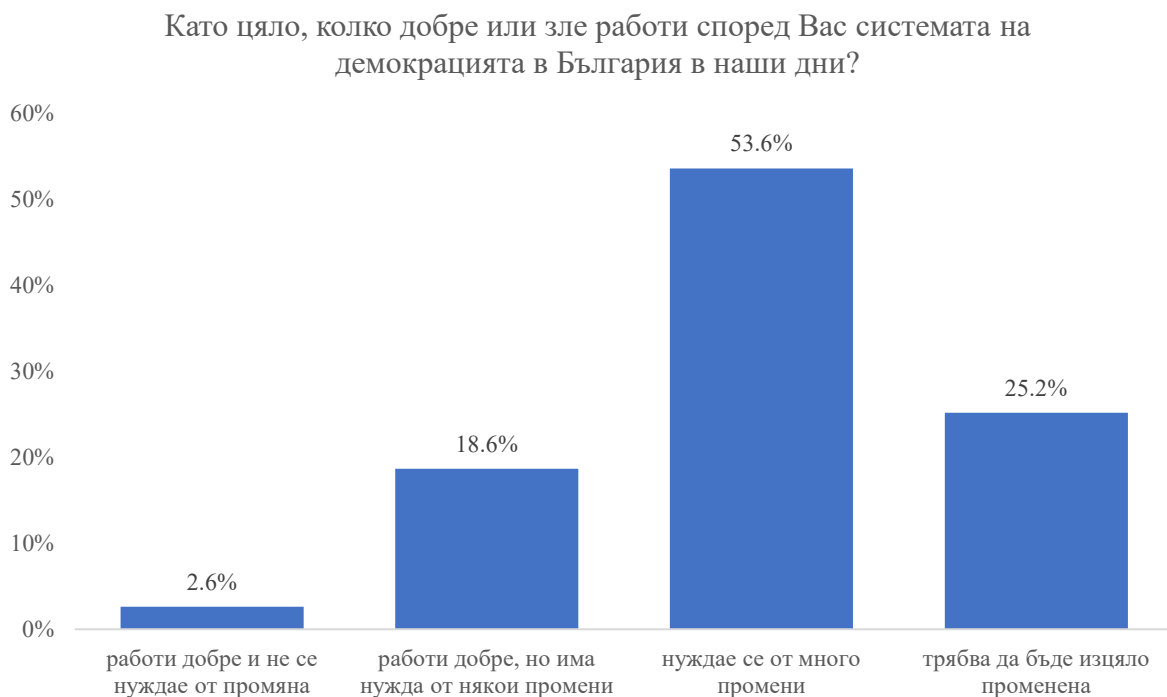
Корупцията е сред трите най-важни проблема на страната за над 70% от българските граждани - на първо място за 25,6%, на второ за 24,6% и на трето за 21,5%. 13,3% е делът на респондентите, които поставят корупцията на четвърто място сред най-сериозните проблеми. По-рядко срещано е класирането на корупцията на пето (8,5%), шесто (4,5%) и седмо място (2%).

По отношение на проблемите, които респондентите подреждат по важност, най-голям дял от тях поставят на първо място високите цени – 35,3%. Малко повече от една четвърт са поставили корупцията на подобна позиция. 22% смятат, че политическата нестабилност е най-важният проблем пред страната, а малко под 10% посочват безработицата. Със значително по-ниски дялове са поставили на първо място престъпността (4,5%), енергийните доставки (1,6%) и изменението на климата (1,3%).

Нагласи към състоянието на демокрацията в България

Като цяло, българските граждани не споделят особено оптимистични нагласи по отношение на състоянието на демокрацията в България. По-голямата част от респондентите (53,6%) са на мнение, че българската демокрация се нуждае от много промени, а една четвърт отчитат, че е необходима пълна промяна (25,2%). Според 18,6% демокрацията в България работи добре, но се нуждае от някои промени, а позицията, че демокрацията в България работи добре и не се нуждае от промени, се споделя от 2,6% от респондентите.

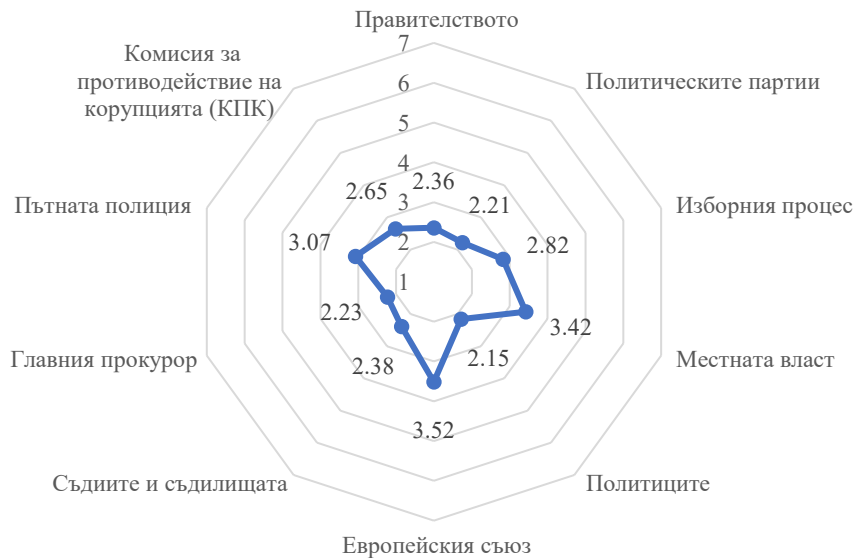
Поддръжниците на „Граждани за европейско развитие на България - Съюз на демократичните сили“ (ГЕРБ-СДС) и "Продължаваме промяната - Демократична България" (ПП-ДБ) по-често изтъкваха, че демокрацията в страната работи добре, но се нуждае от някои промени. Сред привържениците на "Възраждане" по-силно изразена е

нагласата за цялостни промени в системата на демокрацията в България. Общата тенденция е сходна с тази от предходната година, като около един от всеки петима анкетирани е по-скоро положително настроен към българската демокрация, а четирима от всеки петима са по-скоро или много критични.

Доверие в българските институции

Доверието на българските граждани в различни институции, структури и социални групи с обществена значимост е сравнително ниско. По скалата от 1 до 7, където 1 е "много ниско", а 7 - "много високо", Европейският съюз има най-висока средна оценка - 3,52. 3,42 е средната оценка за местната власт и 3,07 – за пътната полиция, като заедно с ЕС това са единствените три структури, чиято средна оценка надхвърля 3. Следващите по доверие са изборният процес (2,82), антикорупционната комисия (2,65), съдиите и съдилищата (2,38) и правителството (2,36). С най-ниско доверие сред българските граждани са главният прокурор (2,23), политическите партии (2,21) и политиците (2,15). Заслужава да се отбележи, че всички оценявани институции и групи получават средна оценка под 4, което е средата на скалата (където 1 е "много ниско", а 7 - "много високо"). Това показва много ниското ниво на доверие, с което се характеризира българското общество.

Интересуваме се от **нивото на доверие**, което имате в различни институции и групи. Какво е нивото на Вашето доверие в:

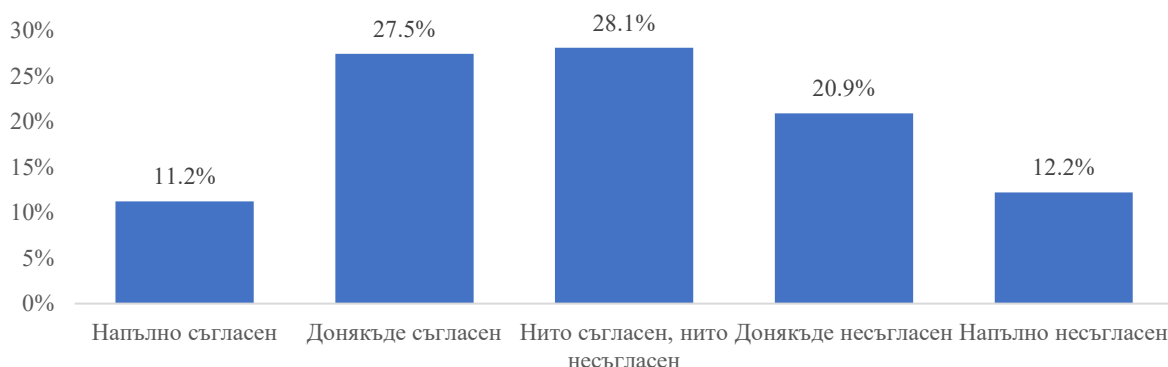
Избирателите на ПП-ДБ имат по-високо доверие в правителството. Този електорат има и по-високо доверие в Европейския съюз, като подобно заключение може да се направи и за привържениците на ГЕРБ-СДС. Противоположна е позицията на гласувалите за "Възраждане", които имат по-ниско доверие в ЕС.

Възприятия за корупцията в България

Отговорите на респондентите са нееднозначни по отношение на твърдението "Повечето хора, които познавам, са плащали подкупи". Въпреки това съгласните с подобно твърдение (38,7%) са повече от несъгласните (около една трета). Неутрална позиция по въпроса - нито съгласни, нито несъгласни - заемат 28,1% от българските граждани. Тези данни показват лека негативна промяна спрямо миналогодишното проучване. Това сравнение обаче не е надеждно и към него трябва да се подхожда с повишено внимание.

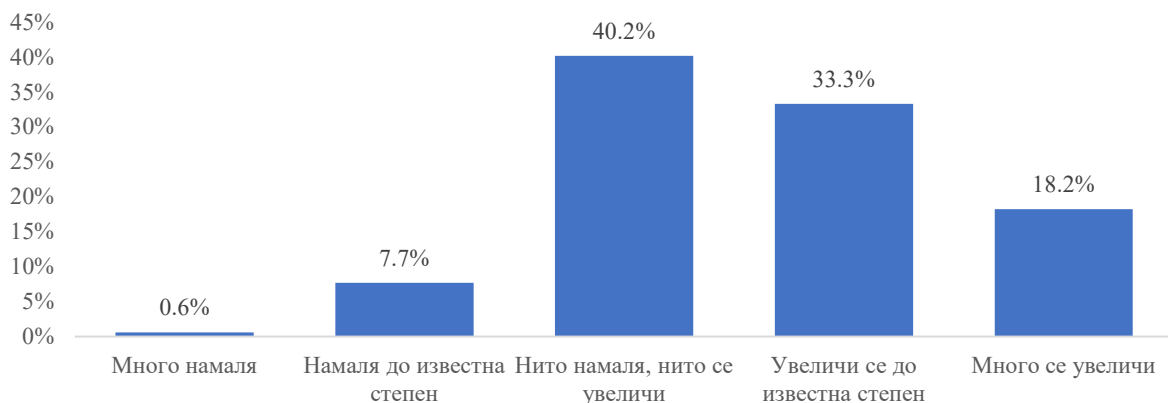
Доколко сте съгласни или не сте съгласни със следното твърдение:
"Повечето хора, които познавам, са давали подкуп"?

Вие сте:

Съгласието с горното твърдение се наблюдава по-често сред привържениците на ГЕРБ-СДС, както и сред жителите на столицата.

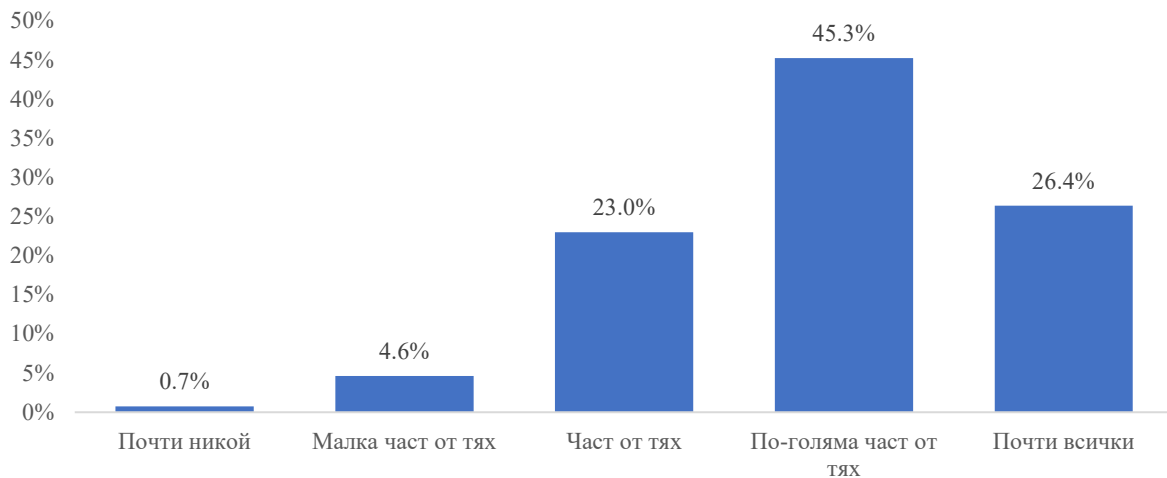
Как се е променило според Вас нивото на корупция в България през последните 2 години?

Българските граждани не споделят особено оптимистични нагласи по отношение на нивото на корупция в България. Малко над половината от тях са на мнение, че нивата на корупция в страната са се увеличили през последните две години (33,3% - увеличение в известна степен, 18,2% - голямо увеличение). 8,3% от анкетираните отчитат намаляване на равнището на корупция (7,7% - до известна степен, 0,6% - голямо намаляване). 40,2% е делът на респондентите, които смятат, че няма разлика в нивата на корупция в България през последните две години. Тази тенденция отново отразява отрицателно отклонение в сравнение с проучването, проведено миналата година. И все пак отново трябва да се внимава при тълкуването на това сравнение поради неговата ограничена сила.

Усещането за намаляване на корупцията в страната в някаква степен през последните 24 месеца е по-силно сред привържениците на ПП-ДБ.

Според Вас колко от високопоставените държавни служители и политици в България са замесени в корупция?

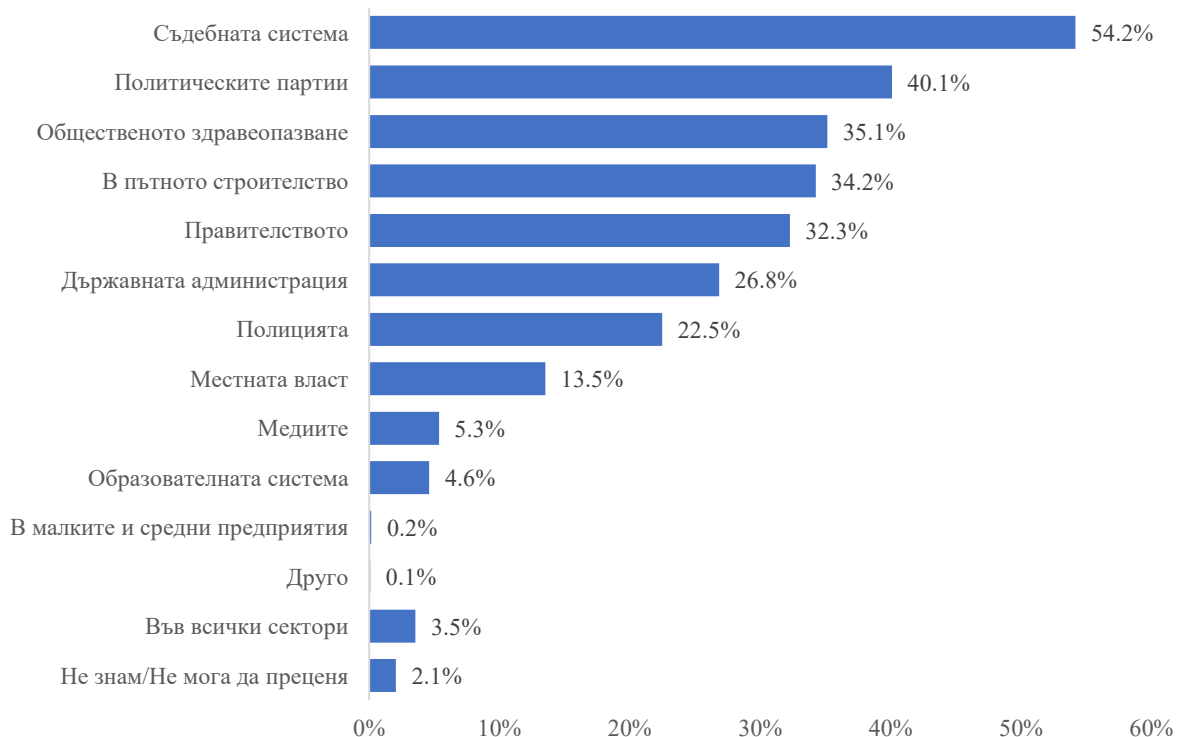
Общите нагласи на българските граждани са в посока на широкоразпространена корупция сред високопоставените държавни служители. 45,3% от респондентите заявяват, че повечето от тези служители са замесени в корупционни практики, а 26,4% - че това се отнася за почти всички високопоставени държавни служители. 23% е делът на респондентите, които смятат, че само някои от тези длъжностни лица са замесени в корупционни практики. 4,6% от респондентите посочват, че малък брой високопоставени държавни служители са замесени в корупционни практики, а 0,7% са на мнение, че почти никой от високопоставените държавни служители не е замесен в случаи на корупция.

Сектори, които са най-засегнати от корупцията

По-голямата част от публичните сектори в България, включени в проучването, се свързват с корупция от повече от една трета от населението. Съдебната система е секторът, който е най-засегнат от корупция според българските граждани - тя е посочена от 54,2% от анкетираните. Тази констатация отразява миналогодишното проучване, което също показва, че респондентите преживяват съдебната система като най-засегната от корупция. Политическите партии (40,1%) и системата на общественото здравеопазване (35,1%) допълват трите сектора/сфери с най-голямо разпространение на корупционни практики. Според 34,2% от анкетираните пътното строителство е в голяма степен засегнато от корупция, а 32,3% посочват правителството като най-засегнато от

корупционни практики. Държавната администрация (26,8%) и полицията (22,5%) са сред другите по-често посочвани сектори, в които корупцията е широко разпространена.

Според Вас в кой/кой сектор/и корупцията е най-разпространена в България? Можете да изберете до 3 възможности.

Послания за антикорупционните усилия на българското правителство

Нагласи към антикорупционните усилия на българското правителство

За да се измери ефектът на различните послания върху общественото мнение и възприемането на действията на правителството срещу корупцията, е проведен експеримент, при който респондентите са разделени автоматично и на случаен принцип на четири различни групи от софтуерната програма на проучването. На първата група не е показано никакво послание (контролна група). На втората, третата и четвъртата група (основни групи) са показани следните послания:

Група А - без послание

Група Б – **Почтеността започва от мен.** *Почтеността е: прозрачност при обществените поръчки. Нашето правителство спря корупционни обществени поръчки за 4 млрд. лв. за пътища, като гарантира качество за всеки лев.*

Група В - **В защита на обществения интерес.** *Нашето правителство реформира процедурите - за прозрачни обществени поръчки и справедливо договаряне. Спестяваме милиони за по-добри пътища и по-високи доходи за хората.*

Група Г - **Прозрачност в интерес на хората.** *Нашето правителство предприема решителни действия срещу корупцията. Спестяваме милиони за по-добри пътища и по-високи доходи за хората.*

Тези послания са част от част от информационна кампания с плакати. Групи Б и В виждат умален вариант на плакат със снимка на министър-председателя Николай Денков (Продължаваме промяната), а група Г - картинка със снимка на министър-председателя Денков и вицепремиера Мария Габриел (ГЕРБ).

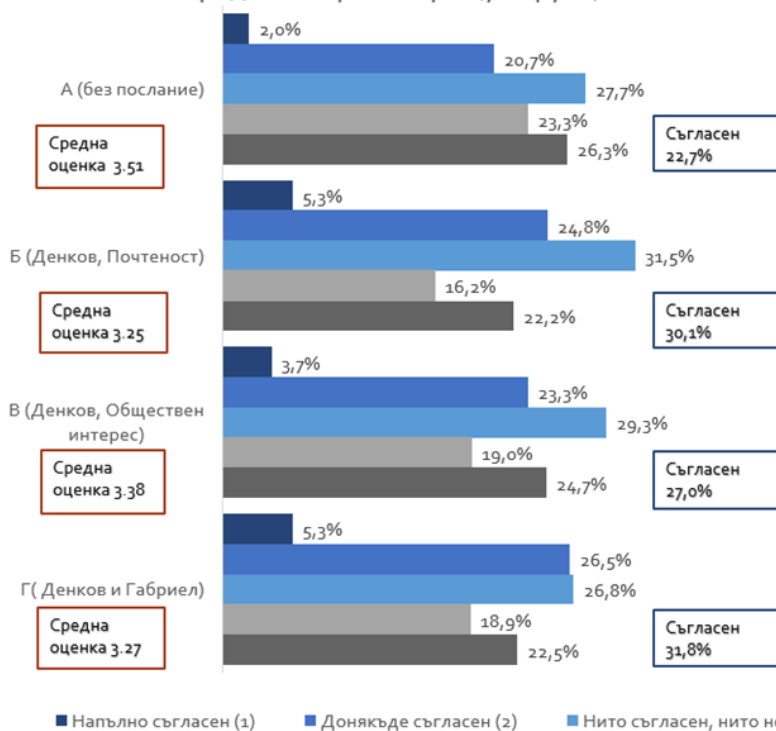
Резултатите от проучването показват значителна разлика в общественото мнение, след като респондентите са видели послание Б и послание Г в сравнение с тези, които не са били изложени на никакво послание. Няма статистически значима разлика между тези, които не са видели послание (група А), и групата, която е видяла послание В. Послание Б и послание Г увеличават съгласието с твърдението "Българското правителство активно информира за своя напредък в борбата с корупцията". Послание Г постига съгласие от 32%, докато послание Б постига съгласие от 30%. Несъгласието при послание Г е 41%, докато несъгласието при послание Б е 38%.

Тъй като няма статистически значима разлика между резултатите на група Б и група Г, не можем да заключим кое от тези две послания дава по-положителни резултати по отношение на възприятието, че българското правителство активно информира за своя напредък в борбата с корупцията.

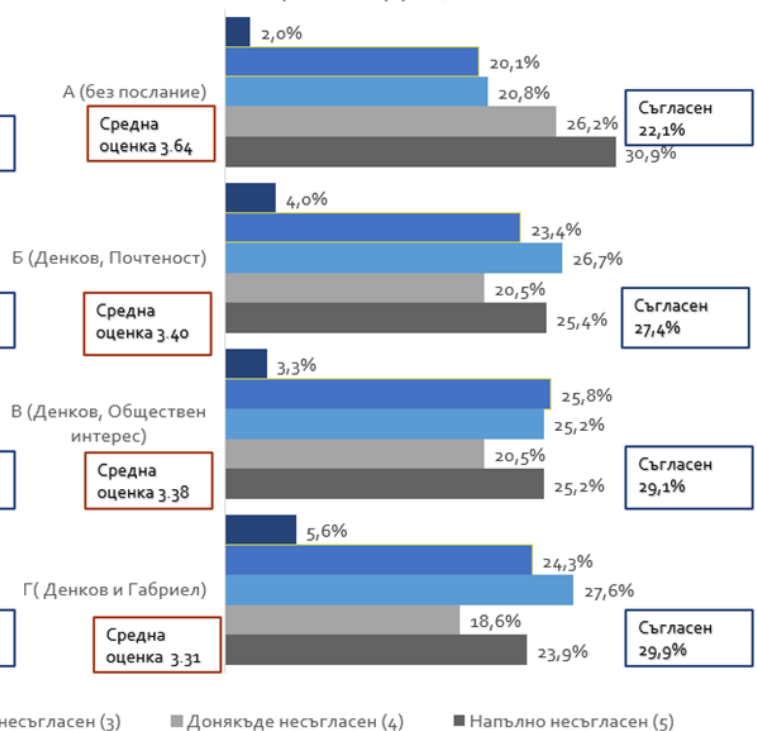
Посланията също така засилват усещането, че българското правителство прави реални опити да се бори с корупцията. Съществува статистически значима разлика между тези, които са видели едно от посланията, и тези, на които не е било показано нито едно. В същото време няма статистически значими разлики между групи Б, В и Г и не можем да заключим кое послание има по-голямо въздействие. Според данните послание Г "Прозрачност в интерес на хората. Нашето правителство предприема решителни действия срещу корупцията. Спестяваме милиони за по-добри пътища и по-високи

доходи за хората." увеличава съгласието спрямо другите две послания, но също така води и до повече несъгласия в сравнение с послание Б.

Българското правителство активно информира за своя напредък в борбата срещу корупцията.

Българско правителство прави реални опити за борба с корупцията.

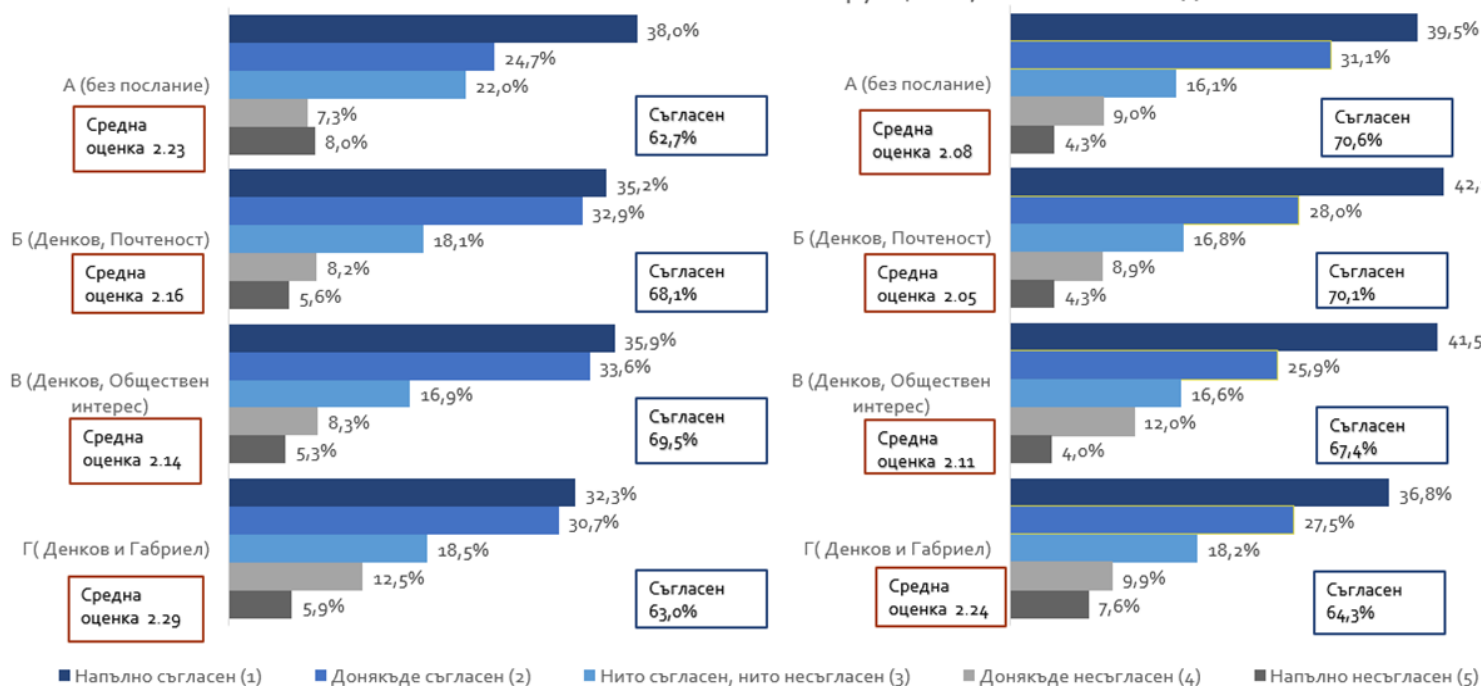

Посланията не могат да намалят скептицизма на хората по отношение на последните опити на българското правителство да се бори с корупцията и че те ще подобрят ситуацията в България. Няма статистически значима разлика между тези, които са видели едно от посланията, и тези, на които не е било показано нито едно.

Посланията не променят нагласата, че усилията на правителството за борба с корупцията са предимно показни. С и без въздействието на посланията мнозинството от хората са съгласни, че българското правителство няма реална воля да се бори с корупцията, тъй като може да се облагодетелства от нея. Няма статистически значима разлика между тези, на които е било показано послание, и тези, които не са видели такова.

Скептичен съм, че последните опити на българското правителство за борба с корупцията ще подобрят ситуацията в България.

Смятам, че усилията за борба с корупцията са предимно показни/за пред хората. Българското правителство няма истинско желание да се бори с корупцията, тъй като може да извлече ползи от нея.

Възможности на водещите политически партии за справяне с корупцията

Няма статистически значима разлика между мненията за това коя партия е най-вероятно да се бори срещу корупцията в България в зависимост от посланията, на които са били изложени респондентите. Послание В леко усилва мнението, че това могат да бъдат ГЕРБ-СДС (22,8%) и ПП-ДБ (13%), но разликата не е статистически значима.

Коя от тези партии според вас има най-големи шансове да се бори с корупцията в България?	Експериментални групи			
	А (без послание)	Б (Денков, Почтеност)	В (Денков, Обществен интерес)	Г (Денков и Габриел)
	Col%	Col%	Col%	Col%
ГЕРБ-СДС	15,9%	15,8%	22,8%	16,0%
Движение за права и свободи	3,5%	4,1%	4,2%	4,5%
Продължаваме промяната-Демократична България	11,7%	8,9%	13,0%	10,1%
БСП за България	14,1%	9,6%	9,1%	12,5%
Възраждане	12,0%	17,2%	9,8%	9,4%
Има такъв народ	8,1%	9,6%	7,4%	6,3%
Други	2,8%	2,4%	1,8%	4,5%
Няма	24,4%	25,4%	24,9%	26,7%
Не знам	7,4%	6,9%	7,0%	10,1%

Убедителност на антикорупционните послания

Във всички подгрупи доминира мнението, че посланието **"Прозрачност в интерес на хората. Нашето правителство предприема решителни действия срещу корупцията. Спестяваме милиони за по-добри пътища и по-високи доходи за хората"**. (с премиера Денков и вицепремиера Габриел на плаката) е най-убедително. Тъй като това е посланието, което постига по-положителни резултати по отношение на първите две твърдения ("Българското правителство активно информира за напредъка си в борбата с корупцията" и "Българското правителство прави реални опити за борба с корупцията."), а също така в сравнение с останалите послания леко намалява скептицизма, че последните опити на българското правителство за борба с корупцията ще подобрят ситуацията в България, това послание може да се разглежда като най-ефективно за целите на бъдещата кампания. Това послание също така печели повече несъгласие с твърдението, че усилията за борба с корупцията са предимно за показ и, че българското

правителство няма реална воля да се бори с корупцията, тъй като може да се облагодетелства от нея. Въпреки че за последните две твърдения няма съществена разлика между подгрупите в зависимост от посланието, което са видели, посоката на отговорите и леката промяна, която това послание предизвиква (в допълнение към ефектите върху първите две твърдения), е доказателство, че то е най-ефективното и най-харесваното сред широката общественост.

Кое послание е най-убедително за вас?	Експериментални групи			
	А (без послание) Col%	Б (Денков, Почтеност) Col%	В (Денков, Обществен интерес) Col%	Г (Денков и Габриел) Col%
В защита на обществения интерес. Нашето правителство реформира процедурите - за прозрачни обществени поръчки и справедливо договаряне. Спестяваме милиони за по-добри пътища и по-високи доходи за хората.	25,2%	24,2%	27,4%	20,4%
Прозрачност в интерес на хората. Нашето правителство предприема решителни действия срещу корупцията. Спестяваме милиони за по-добри пътища и по-високи доходи за хората.	35,2%	37,9%	33,7%	36,5%
Почтеността започва от мен. Почтеността е: прозрачност при обществените поръчки. Нашето правителство спря корупционни обществени поръчки за 4 млрд. лв. за пътища, като гарантира качество за всеки лев.	16,9%	12,7%	16,2%	15,8%
Без отговор	22,6%	25,2%	22,8%	27,3%

Нагласи към подаване на сигнали на корупция

Вероятност за подаване на сигнали за корупция като цяло

Българските граждани не са много склонни да съобщават за корупция на отговорните органи. 47,6% е дялът на респондентите, които по принцип не са склонни да предприемат такива действия (19% - изобщо не е вероятно, 28,2% - малко вероятно). На обратната позиция – склонни да съобщят за случай на корупция, са 29,1% (19,1% - донякъде вероятно, 10% - много вероятно). 23,3% от респондентите са неутрални по темата.

Вероятността да съобщят за корупция е по-малка сред хората, живеещи в селските райони, и сред респондентите с основно или по-ниско образование. Общите изводи съответстват на миналогодишните резултати от проучването без съществени промени.

Вероятност за подаване на сигнал за корупция при конкретен случай

Проучването също така тества доколко информацията за мерките и реформите, предприети за борба с корупцията, и информацията за наказателното преследване на замесените лица променят вероятността за съобщаване на случаи на корупция.

На групата "без информация" е представен същият случай на корупция, но те не разполагат с информация за предприетите мерки и реформи, нито за наказателно преследване на замесените лица. На другата група ("с информация") е представен не само случаят на корупция, но и информация за съществени реформи, предприети след като гражданите са съобщили за случаи на подкупи и фаворизиране, и последвалите ефективни действия, предприети от държавните органи.

Текст, представен на групата "без информация"

Представете си, че сте на Годишен технически преглед на вашия автомобил. Докато чакате техниците да проверят внимателно вашето превозно средство, забелязвате как друг собственик на автомобил дискретно предава на служител не само необходимите документи за прегледа, но и сума пари. В резултат служителят го уверява, че автомобилът му ще премине прегледа и ще получи удостоверение в рамките на един час.

Сега Вие сте изправени пред решение – дали да подадете сигнал за това, което сте видели. Въпреки че нямате пряко доказателство, ясно сте видели корупционното действие. Знаете, че подаването на сигнал за конкретния случай може да помогне за борбата с корупцията, но също така обмисляте потенциалните предизвикателства при докладване на такъв инцидент.

Текст, представен на групата "с информация" (показан в синьо)

Представете си, че сте на Годишен технически преглед на вашия автомобил. Докато чакате техниците да проверят внимателно вашето превозно средство, забелязвате как друг собственик на автомобил дискретно предава на служител не само необходимите документи за прегледа, но и сума пари. В резултат служителят го уверява, че автомобилът му ще премине прегледа и ще получи удостоверение в рамките на един час.

Наскоро в медните съобщения, че подадените сигнали за корупция в други пунктове за Годишни технически прегледи са довели до значителни реформи. Тези действия са предприети, след като граждани съобщават за случаи на подкупи и фаворизиране на едни клиенти за сметка на други. В резултат, на замесените служители са повдигнати обвинения и са въведени по-строги и по-прозрачни процедури. Тази промяна направи процеса по получаване на свидетелство за техническа изправност по-честен и справедлив.

Сега Вие сте изправени пред решение – дали да подадете сигнал за това, което сте видели. Въпреки че нямате пряко доказателство, ясно сте видели корупционното действие. Знаете, че подаването на сигнал за конкретния случай може да помогне за борбата с корупцията, но също така обмисляте потенциалните предизвикателства при докладване на такъв инцидент.

Наблюдава се статистически значима разлика във вероятността двете групи да съобщят за случай на корупция. Информацията относно мерките и реформите, предприети за борба с корупцията, и наказателното преследване на замесените лица увеличава вероятността за съобщаване на случая с 6 п.п. Все пак по-голямата част от хората и в двете групи отговарят, че е малко вероятно да съобщят за такъв случай (66% в групата, която не е прочела информация за предприетите мерки и наказателното преследване, и 60% в групата, на която не е предоставена информация за такива мерки).

Това може да се тълкува като потвърждение на факта, че медийното отразяване на

ефективни действия на държавата срещу корупцията има потенциала да повиши готовността на хората да подават сигнали за корупция дори в страна със структурни проблеми, каквато е България.

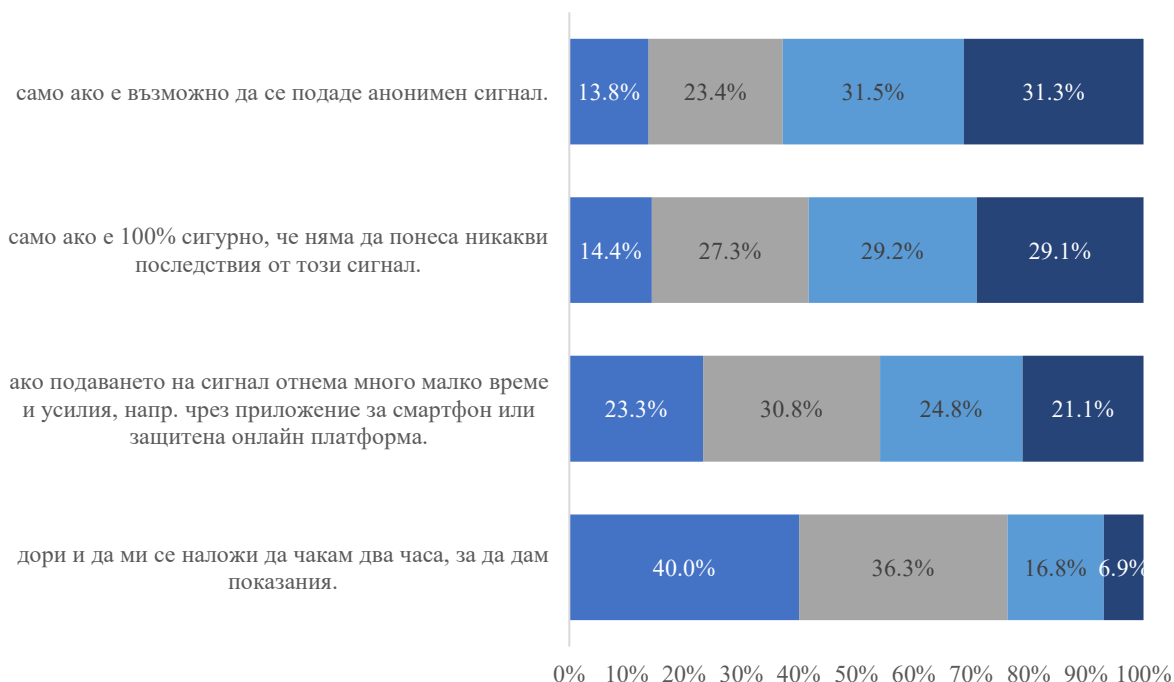
		Без информация	С информация
		Col%	Col%
Доколко вероятно е да съобщите за този акт на корупция на властите?	Изобщо не е вероятно	25,9%	23,1%
	Малко вероятно	39,8%	37,1%
	Донякъде вероятно	23,6%	26,7%
	Много вероятно	10,7%	13,2%

Готовност за подаване на сигнали за корупция

Готовността на българските граждани да подават сигнали за корупция зависи от редица фактори. Малко повече от 60% от анкетираните заявяват готовност да съобщят за случай на корупция само ако може да се гарантира тяхната анонимност. Малко под 60% споделят позицията, че биха съобщили за корупция само ако са 100% сигурни, че няма да има негативни последици за тях. Наличието на приложение за смартфони или сигурна онлайн платформа за докладване, което свежда до минимум времето, необходимо за докладване, е фактор, водещ до доста поляризирани нагласи - 54,1% не биха сигнализирали срещу 45,9%, които биха го направили. В същото време продължителното време за подаване на сигнал е фактор, който значително би намалил вероятността за докладване на случаи на корупция - малко над три четвърти от анкетираните заявяват, че не биха подали сигнал, ако трябва да чакат два часа, за да го направят.

Моля, кажете ни доколко вероятно е да подадете сигнал за корупция.
Бих съобщил(а) за корупция на властите:

■ Изобщо не е вероятно ■ Малко вероятно ■ Донякъде вероятно ■ Много вероятно

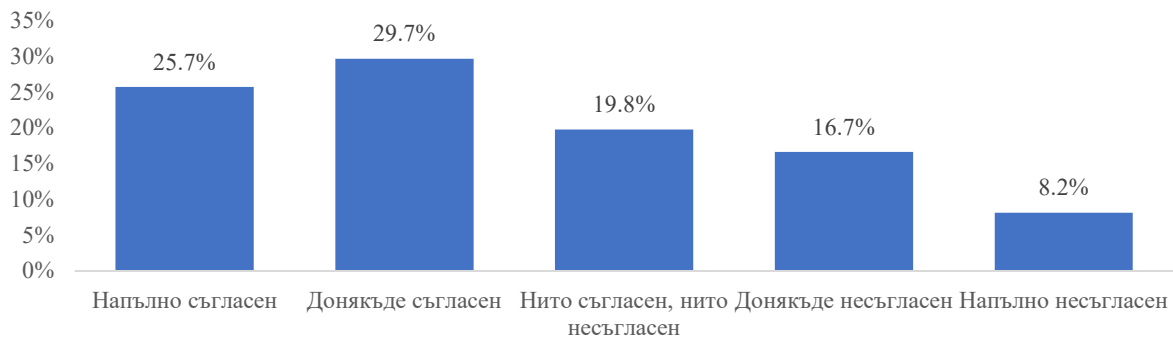

Нагласи към смисъла и възможностите за участие в антикорупционни действия

Българските граждани не са много убедени в смисъла от подаването на сигнали за корупция. Това се илюстрира от високата степен на съгласие с твърдението, че няма смисъл да се съобщава за корупция, защото нищо полезно няма да се направи по въпроса - 55,4% (25,7% - напълно съгласни, 29,7% - донякъде съгласни). Малко под една четвърт

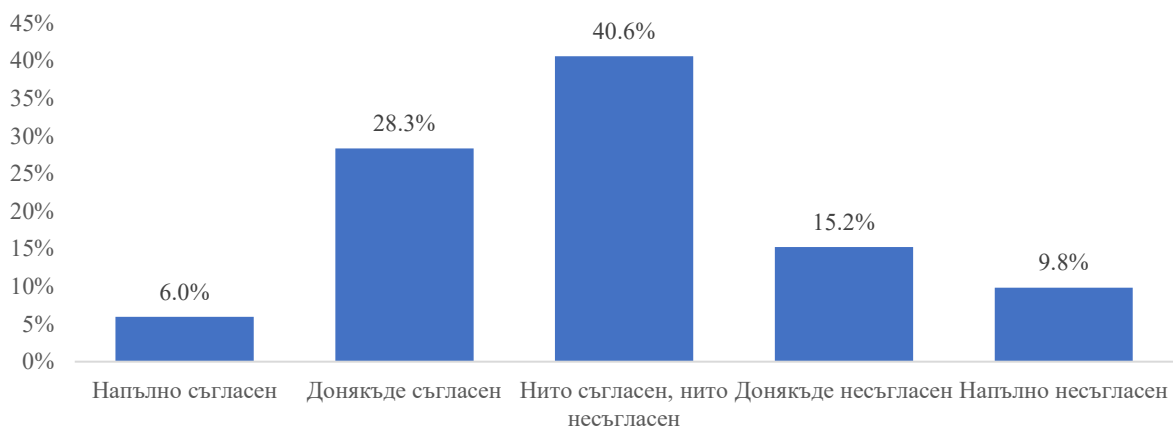
от анкетираните са на противоположното мнение, а малко под една пета остават неутрални по въпроса.

Доколко сте съгласни или не сте съгласни със следното твърдение:
Няма смисъл да се съобщава за корупция, защото нищо полезно няма да бъде направено по въпроса.

Най-младите респонденти (18-24 години) са най-оптимистично настроени по отношение на смисъла от подаването на сигнали за корупция - най-малък дял от респондентите в тази възрастова група са съгласни с твърдението, че няма смисъл да се съобщава, защото няма да се направи нищо полезно. С преминаването в по-висока възрастова група дялът на съгласните с подобно твърдение се увеличава, като най-висок е дялът на тези във възрастовата група над 70 години. Тези резултати отново са доста сходни с констатациите от миналогодишния доклад и отразяват проблема с възприемането на ендемичната корупция в дадена страна: дълготрайният и лош опит води до страх от негативни последици, недоверие в ефективността на антикорупционните мерки или до нормализиране на корупционните практики.

Доколко сте съгласни или не сте съгласни със следното твърдение:
Сега е по-лесно, отколкото преди пет години, за обикновен гражданин като мен да подаде сигнал за корупция или да участва в протести срещу корупцията.

По отношение на развитието на средата в България през последните пет години в контекста на участието в антикорупционни действия, най-голям е делът на гражданите с неутрална позиция по отношение на твърдението "Сега е по-лесно, отколкото преди пет години, за обикновен човек като мен да подаде сигнал за корупция или да участва в протести срещу корупцията" – 40,6%. Тези, които подкрепят твърдението, са повече от тези, които не го подкрепят – съответно 34,3% срещу 25,1%. Тези данни са по-положителни в сравнение с резултатите от миналогодишното проучване по този въпрос. Все пак следва да се има предвид, че трябва да се внимава много при сравненията между проучванията поради самото естество на проведените изследвания.

Твърдението се подкрепя по-често от най-младите респонденти (18-24 години), както и от привържениците на "Продължаваме промяната - Демократична България".

Нагласи към влиянието на корупцията върху обществото

Сред негативните последици от корупцията според българските граждани, запитани в отворен въпрос, е основно нейното отрицателно въздействие върху икономиката и жизнения стандарт на хората. Корупцията се разглежда и като форма на облагодетелстване на малцина за сметка на останалите граждани, последиците от което са обедняване на населението и влошаване на качеството на публичните услуги.

Основна негативна последица от широко разпространената корупция е и значителното намаляване на доверието на гражданите в правителството, което се изразява в песимизъм, скептицизъм, неучастие в процесите на вземане на решения и др. Към това може да се добави и по-силното усещане за несправедливост в обществото, което допълнително засилва горепосочените негативни тенденции.

Важна последица от корупцията е и увеличаването на неравенството в обществото и големите разлики в доходите.

Друг експеримент от изследването проверява как информацията за различните ефекти от корупцията влияе върху общественото мнение по отношение на хипотетично назначаване на потенциални кандидати за поста министър на икономиката. На половината от респондентите (избрани на случаен принцип) е представена следната

информация за негативните ефекти от корупцията, а останалите отговарят на въпроса, без да им бъде представен текстът:

Изследванията показват, че широко разпространената корупция има дългосрочни последствия. Те включват:

1. Икономическа стагнация: Корупцията изкривява разпределението на ресурсите, тъй като ги насочва към личните интереси на корумпираните служители, а не към нуждите на обществото - като пътища и училища например.

2. Влошаване на публичните услуги: Отклоняването на средства води до влошаване на публичните услуги, тъй като парите, предназначени за болници и училища например, попадат в неподходящи ръце, а не там, където са най-необходими.

3. Увеличаване на неравенството: Корупцията обогатява малцина, като увеличава разликата в доходите и ограничава равните възможности.

4. Намаляване на доверието: Корупцията става очевидна, а общественото доверие в институциите намалява, което отслабва демократичните процеси.

Въпросът измерва отношението към двама хипотетични кандидати за поста министър на икономиката, които са представени със следните характеристики:

Представете си следната ситуация: Партията, която подкрепяте, е спечелила изборите и сега формира правителство. За министър на икономиката има двама кандидати – всеки от които е бил кмет на родния си град. Кого бихте предпочели за министър на икономиката, като имате предвид следното за всеки от кандидатите:

Кандидат А: Постижения: Като кмет успешно увеличава икономическия растеж в града благодарение на значителни реформи.

Спорни моменти: Кандидатът е бил обвинен от антикорупционни организации във вероятно участие в присвояването на публични средства.

Кандидат Б: Постижения: Известен със своята почтеност и неучастие в корупционни практики. Провежда икономически реформи в родния си град, въпреки че те са довели до по-незначителен икономически растеж в сравнение с кандидат А.

Спорни моменти: Няма.

Няма статистически значима разлика между мнението на двете групи (тези, които са

прочели текста, и тези, които не са го прочели) кой кандидат биха избрали за министър на икономиката. Кандидат Б е предпочитан от 75% от групата, която е прочела текста, и от 71% от групата, която не е прочела текста. Въпреки че няма статистически значима разлика, подкрепата за кандидат Б в групата, която е прочела информацията за негативните последици, е с 4 п.п. по-голяма, отколкото в групата, която не е прочела текста. Резултатите показват, че кандидатът, който е почтен и не е свързан с корупция, е 3,75 пъти по-предпочитан от кандидата, който е обвинен, че най-вероятно е замесен в присвояване на пари на данъкоплатците, въпреки че последният е в състояние да стимулира икономическия растеж. Потенциално анализът на подгрупите може да даде повече резултати.

		С текст	Без текст
		Col%	Col%
Като имате предвид тези профили, кой кандидат бихте избрали за министър на икономиката?	Кандидат А	19,9%	24,2%
	Кандидат В	75,1%	71,1%
	Няма отговор	4,9%	4,8%

Основната причина за избора на кандидат Б е, че респондентите смятат, че кандидатът Б е честен и почтен. Изборът на този кандидат е мотивиран и от факта, че той не е корумпиран и не е участвал в корупционни скандали.

Изборът на кандидат А (заподозрян в корупция) е оправдан с амбицията му да работи за доброто на града и хората (рефериране към времето, когато е бил кмет). Подчертава се и усещането, че всички политици крадат, но е важно, че има ползи от тяхното управление (които вероятно се разпознават в по-високия икономически растеж, настъпил по време на мандата на кандидата като кмет). Друг по-често срещан аргумент е убеждението, че вероятното участие в корупция все още не означава реално участие в корупционни практики, което би следвало да бъде потвърдено.

Борба с корупцията

Лидер на усилията за борба с корупцията

Прокуратурата (42,2%) и Комисията за противодействие на корупцията (42,1%) са водещите институции според българските граждани, които трябва да са в основата на антикорупционните действия. С малко повече от една четвърт от отговорите на следващо

място се нареждат съдилищата, заедно с които се оформя челната тройка на институциите, които трябва да играят водеща роля в борбата с корупцията в България. Като такива институции са разпознати още полицията (21,6%), правителството (20,5%), международна организация за борба с корупцията (20,2%), министърът на правосъдието (19,4%) и европейската прокуратура (18,8%). Президентът (10,9%), Народното събрание (8,6%) и министър-председателят (8,1%) са значително по-рядко споменавани като основни движещи сили в борбата с корупцията в страната. Наблюдава се една забележителна разлика в сравнение с миналогодишното изследване: Комисията за противодействие на корупцията се споменава сравнително по-често. Все пак следва да се има предвид, че тази разлика може да е възникнала въз основа на различната извадка от респонденти и да не е непременно резултат от структурна реформа.

Според Вас кой трябва да организира и ръководи усилията за борба с корупцията? (Моля, изберете до 3 възможности)

Информираност за усилията на българското правителство в борбата с корупцията

В отворен въпрос на респондентите беше дадена възможност да изброят всички антикорупционни усилия на българското правителство, които са им известни.

Резултатите следва да се приемат с известни резерви поради смесването на възприятията на респондентите за разликите между антикорупционно усилие или действие на правителството, от една страна, и корупционен случай или скандал, за който гражданите се сещат, от друга.

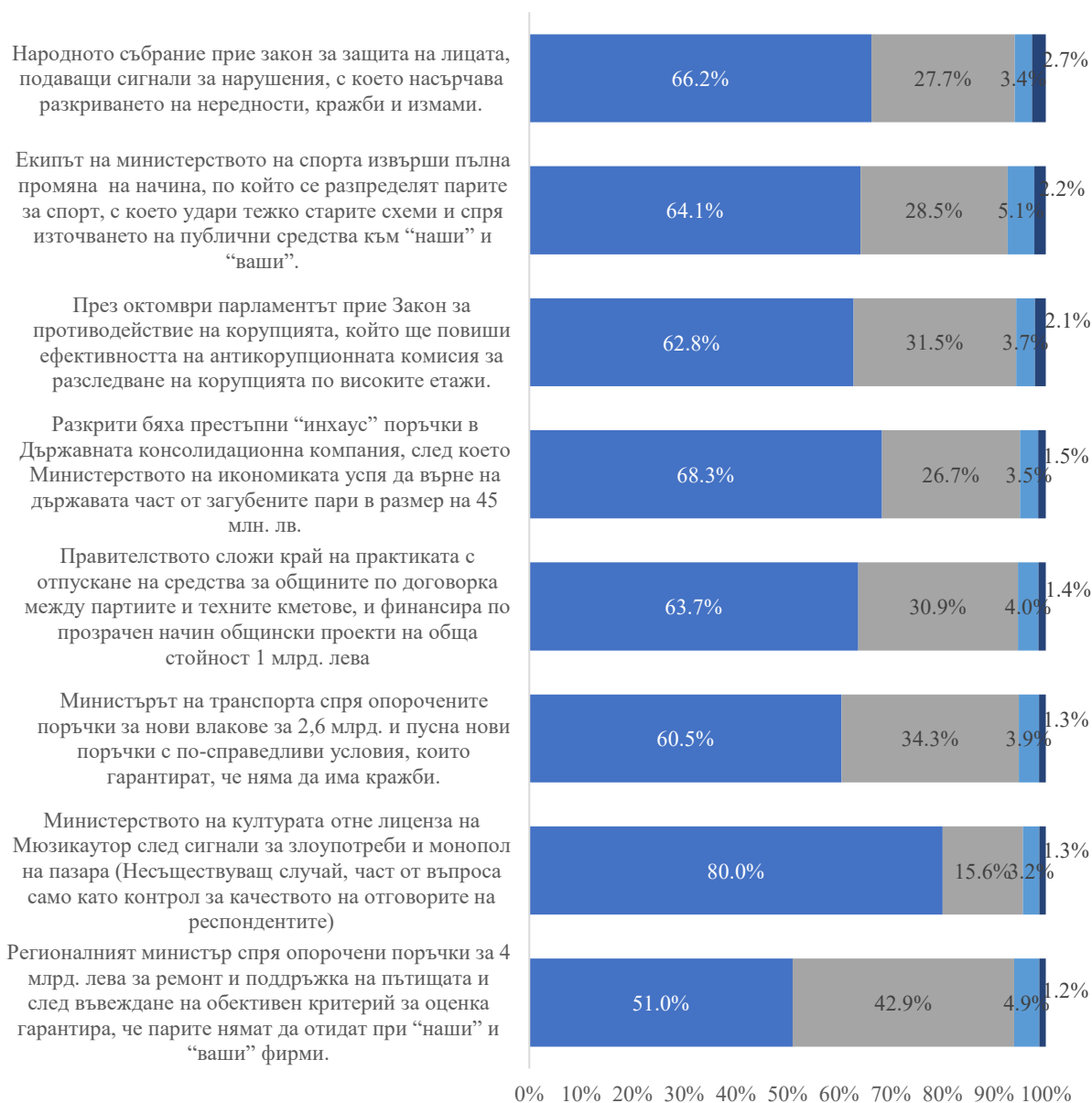
Антикорупционните усилия на българското правителство не са достигнали до мнозинството от българските граждани. 54,7% не могат да посочат нито едно антикорупционно усилие на българското правителство, 6,6% оставят въпроса без отговор, а 9% определят действията на правителството като "бездействие" или "псевдоантикорупционни действия". В случаите, в които все пак може да се посочи някаква антикорупционна мярка, това е спирането/прекратяването на определени обществени поръчки – за магистрала, за железници и др.

В по-малка степен се признава и създаването на комисии за разследване на нередности - с акцент върху дейността на Мартин Божанов.¹ Останалите отговори, получени във въпроса, се отнасят до отделни случаи, които или не могат да бъдат ясно отнесени към конкретна антикорупционна дейност на българското правителство, или описват конкретен корупционен скандал, а не усилия на правителството за борба с корупцията.

¹ Наскоро убито лице, за което се твърди, че е имало огромно неправомерно влияние в съдебната система.

До каква степен сте запознати със следните правителствени действия в борбата срещу корупцията?

- Не съм чувал/а за това правителствено действие
- Чувал/а съм за него, но имам само обща представа за какво става въпрос
- Чувал/а съм за него и мога като цяло да обясня за какво става въпрос
- Добре съм запознат/а с тази мярка и мога да я обясня по-подробно

Българските граждани не са много добре запознати с конкретните действия на българското правителство и управляващото мнозинство като цяло, насочени към противодействие на корупцията в страната. По-голямата част от анкетираните (между 51% и 66,2%) не са чували за нито едно от изброените във въпроса антикорупционни действия (този процент е логично по-висок по отношение на Музикаутор, тъй като действието не е реално осъществено, а е поставено във въпроса само като проверка на

качеството на отговорите на анкетиранияте. Съществуващите отговори, посочващи познаване на мярката, вероятно се дължат на предположението, че е "по-престижно" да си запознат с подобни действия). Дори сред респондентите, които имат някаква информация за конкретни действия на правителството за борба с корупцията, мнозинството заявяват, че са чували за това действие, но имат само най-обща представа какво представлява то. От тази гледна точка най-разпознаваемо е действието на министъра на регионалното развитие, изразяващо се в спирането на съмнителни обществени поръчки за строителство и ремонт на пътища на стойност 4 млрд. лв. и последвалото въвеждане на обективни критерии за оценка, които да гарантират, че парите няма да отидат в близки до правителството фирми. Приемането на Закона за лицата, подаващи сигнали за нередности, и цялостната промяна в начина на разпределение на средствата за спорт, предприета от екипа на спортното министерство, са действията, които са достигнали до най-тесен кръг български граждани. В същото време това са и правителствените мерки, които са получили най-висок дял от отговорите "добре съм запознат с тази мярка и мога да я обясня в подробности" – съответно 2,7% и 2,2% - за Закона за защита на лицата, подаващи сигнали, и промените в спортното министерство.

27,1% от българските граждани не са чували за нито една от изброените във въпроса антикорупционни дейности на българското правителство.

Фактори за успешни резултати в борбата с корупцията

Новите прозрачни механизми за разпределение на публични средства (59,3%) и прозрачните правила за възлагане на обществени поръчки в секторите транспорт и пътно строителство (52,5%) са двете действия на правителството, които се разпознават от мнозинството от български граждани като най-ефективни в борбата с корупцията. По-малък дял от интервюираните определят като най-ефективни новия закон за борба с корупцията (37,1%) и новия закон за защита на лицата, подаващи сигнали за нередности (35,9%). Най-малък дял от анкетиранияте (20,3%) посочват премахването/ограничаването

на инхаус процедурите² в публичните институции, което вероятно се дължи на потенциално по-слабата популярност на това действие сред обществото.

Моля, изберете действията/усилията на правителството, които според Вас са най-ефективни в борбата срещу корупцията (до 3 избора):

Посланията и информацията, предоставени на респондентите, не влияят върху общото възприятие за това кои фактори българите смятат за най-важни в борбата с корупцията. Няма статистически значима разлика между групите в зависимост от получената информация или посланията, на които са били изложени. Основният фактор, посочен от 71% от хората, е силната и безпристрастна правоприлагаща система. Всички останали фактори са посочени от по-малко от половината от широката общественост. Ролята на министър-председателя се счита за най-малко важна в борбата с корупцията – посочена от едва 26% от интервюираните.

Предложените асоциации с почтеност също не влияят на общественото възприятие и нагласите за това кои фактори респондентите отчитат като най-важни. Няма

² Под „инхаус поръчки“ се разбира т.нар. практика на вътрешно договаряне без открит конкурс, свързана с обществени поръчки. В България през последните няколко години тази практика беше подложена на критика в публичното пространство, тъй като се смяташе, че тя е средство за заобикаляне на по-строгите изисквания за прозрачност при обществените поръчки, за да се дават пари на предпочитани подизпълнители, близки до управляващите, без търг и с ограничена възможност за обществен контрол. Тази практика се свързва със значителна корупция в България.

статистически значима разлика между хората, които първо са прочели списъка с различни асоциации с почтеност и после са отговорили на въпроса, и тези, които не са прочели този списък, преди да дадат отговор за факторите за борба с корупцията.

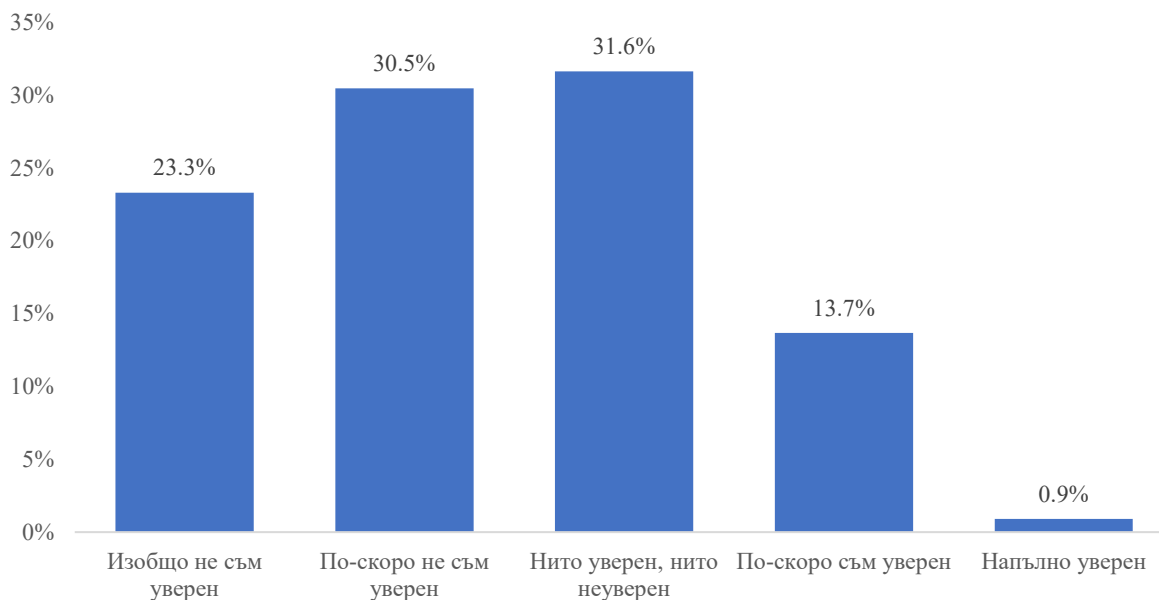
Моля, отбележете факторите, които считате за най-важни в борбата с корупцията:

Ефективност на някои конкретни действия на правителството в борбата с корупцията

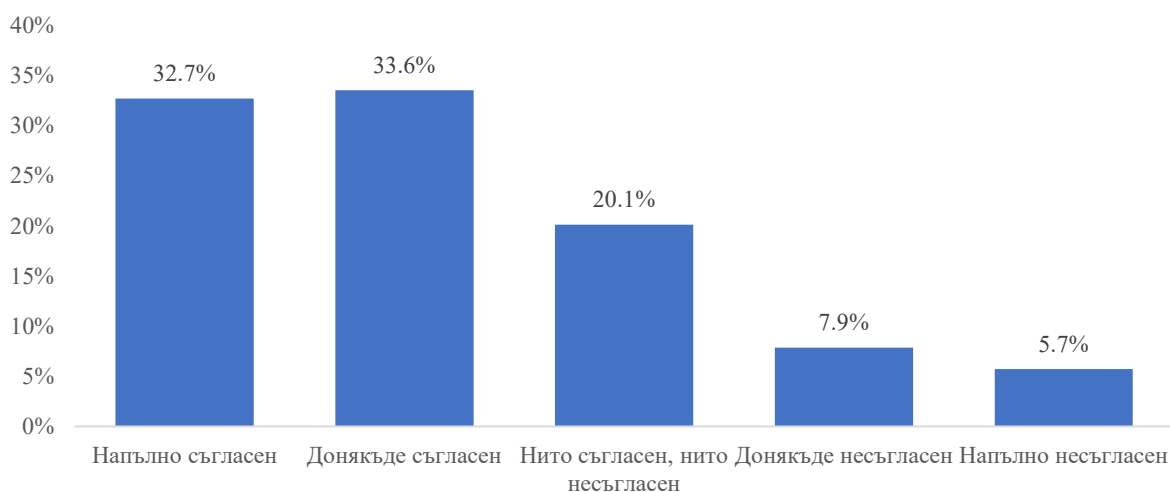
Българските граждани са скептично настроени относно ефекта върху нивата на безнаказаност, който биха имали действията на новосъздадената Комисия за противодействие на корупцията. Малко над половината от анкетираните (53,8%) не са убедени, че новата институция ще бъде движеща сила в противодействието на безнаказаността в страната. Само 14,6% са почти или напълно убедени, че създаването на новата Комисия за борба с корупцията ще бъде ефективна мярка срещу корупцията, а 31,6% са неутрални по поставения въпрос.

Правителството участва в изготвянето и приемането на нов закон за борба с корупцията, според който новата Комисия за противодействие на корупцията ще има реални правомощия да разследва и преследва престъпления, свързани с корупция в особено големи размери

Избирателите на "Продължаваме промяната - Демократична България" изразяват по-голямо увереноост в решаващата роля на новосформираната антикорупционна комисия в борбата с безнаказаността в страната.

Правителството определи като свой приоритет възстановяването на откраднатите от корумпираните лица активи и инвестирането им в услуги в полза на българските граждани.
До каква степен сте съгласни, че е сериозно наказание отнемането на незаконно придобитот

Малко над две трети от българските граждани (66,3%) споделят мнението, че лишаването на корумпирани лица от незаконно придобитото им имущество е достатъчно сериозно наказание. На противоположната страна са 13,6%, а малко над една пета заемат неутрална позиция по въпроса.

Привържениците на "Продължаваме промяната - Демократична България" значително по-често споделят мнението, че лишаването на корумпирани лица от незаконно придобитото им имущество е достатъчно сериозно наказание.

Почтеността като фактор за намаляване на нивата на корупция

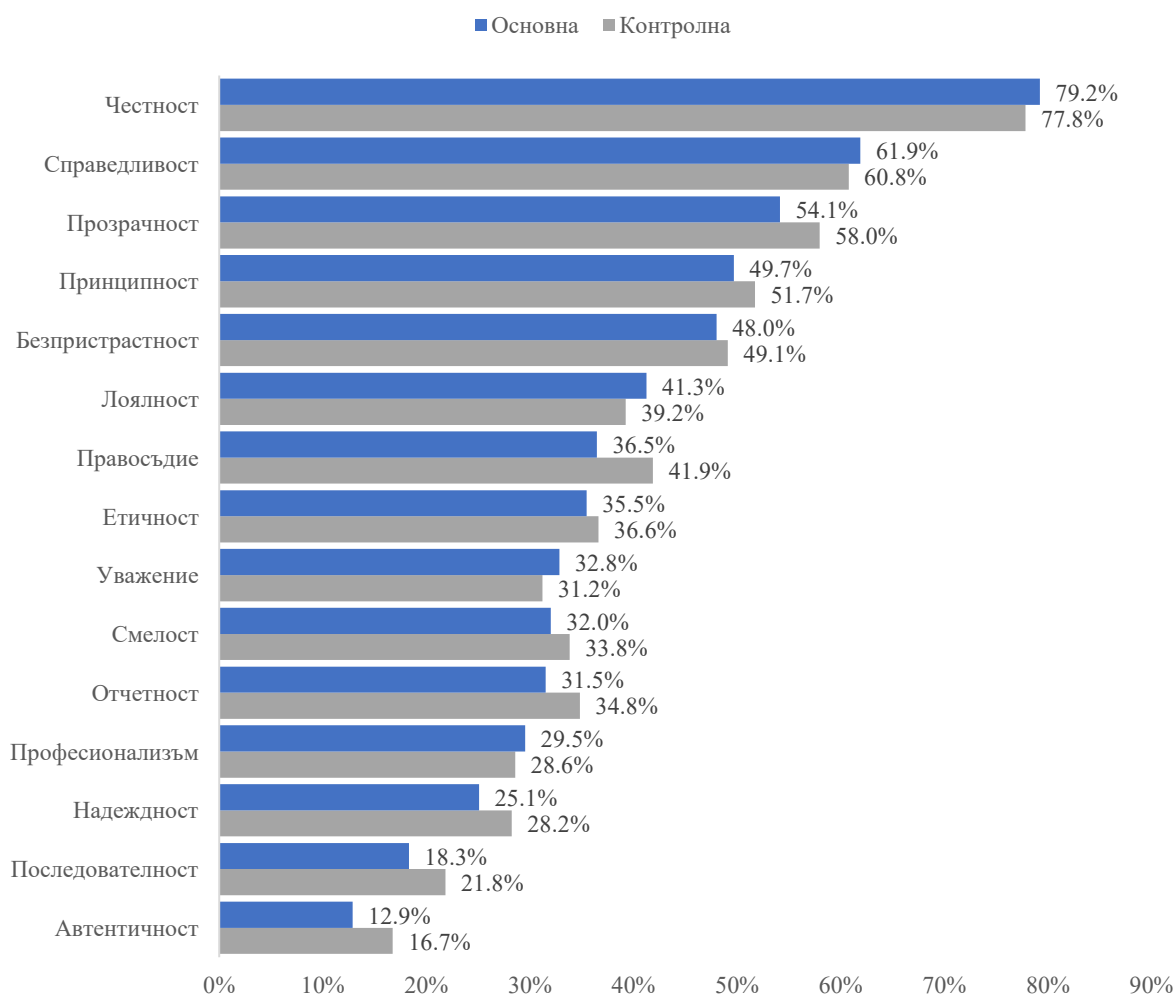
Често срещани асоциации с понятието *почтеност*

Различните послания и информация, предоставяни на респондентите, не влияят на това кои думи се свързват с *почтеност*. Нито информацията за предприетите мерки за борба с корупцията, нито последиците от корупцията върху икономическия и социалния живот променят общите нагласи за това кои думи се асоциират с *почтеност*. Няма и статистически значима разлика между асоциациите на хората, които са прочели различните послания³, и тези, на които не са били показвани.

Основните асоциации с почтеността са честност (77,8%), справедливост (60,8%) и прозрачност (58%). Втората група думи, споменавани от 40-50% от широката общественост, са принципност (общо 51,7% споменават тази асоциация), безпристрастност (общо 48,6% споменават тази асоциация), лоялност (споменават 40,2%) и правосъдие (споменават 39,2%). Всички останали асоциации са споменати от по-малко от една трета от широката общественост.

³ Група послание Б - **Почтеността започва от мен.** *Почтеността е: прозрачност при обществените поръчки. Нашето правителство спря корупционни обществени поръчки за 4 млрд. лв. за пътища, като гарантира качество за всеки лев.* Група послание В - **В защита на обществения интерес.** *Нашето правителство реформира процедурите - за прозрачни обществени поръчки и справедливо договаряне. Спестяваме милиони за по-добри пътища и по-високи доходи за хората.* Група послание Г - **Прозрачност в интерес на хората.** *Нашето правителство предприема решителни действия срещу корупцията. Спестяваме милиони за по-добри пътища и по-високи доходи за хората.*

Кои от тези думи свързвате с почтеност?

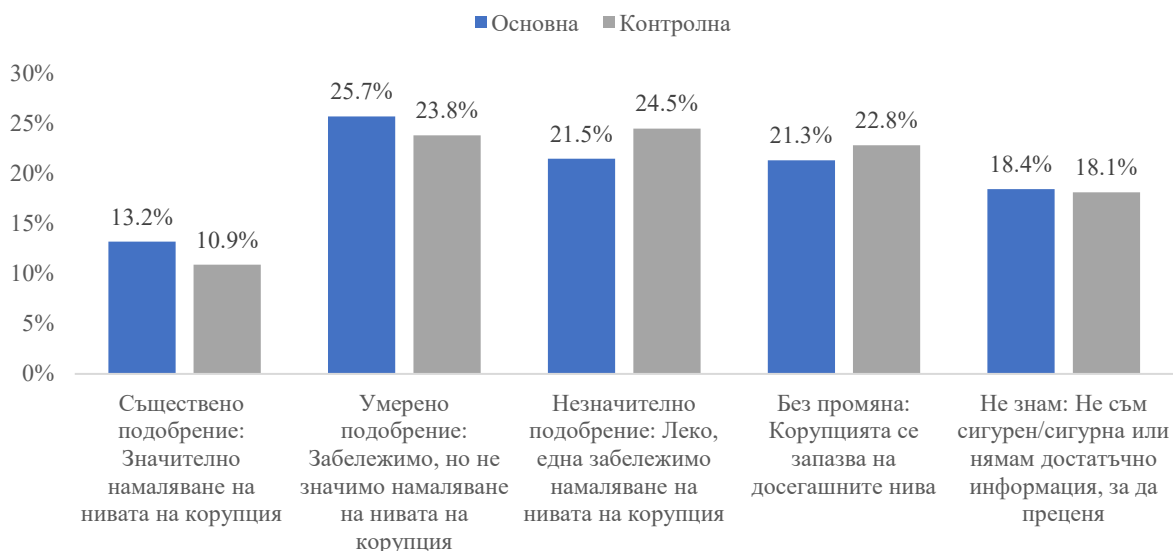
Възможни резултати от повишаването на почтеността в държавното управление

За да се проучи дали взаимодействието с понятието "почтеност" и неговото значение влияе върху възприятията за способността на министър-председателя да се бори с корупцията чрез насърчаване на почтеността, беше проведен малък експеримент⁴. Респондентите от проучването бяха разделени на случаен принцип на две групи: едната група участва в игра на асоциации, свързваща "почтеност" с нейните синоними, преди да оцени дали министър-председателят, който действа с и се застъпва за почтеност, може да повлияе на нивата на корупция. Другата група отговори на въпроса за министър-председателя и корупцията, преди да участва в играта за асоциации.

⁴ Експериментът бе проведен с цел да помогне на кабинета Денков-Габриел в намерението му да разработи и осъществи национална кампания за обществена почтеност, съсредоточена върху идеята „да се зададе тон на почтеността отгоре“, като се обърне по-голямо внимание на почтеността, а не на корупцията.

Предложеният списък от думи, които могат да се асоциират с думата "почтеност", не променя общото възприятие за възможните резултати в борбата с корупцията. Няма статистически значима разлика между тези, които са прочели списъка, и тези, които не са го прочели, в отговорите им относно очакваното въздействие за нивото на корупция в България, ако министър-председателят успешно насърчава почтеността във всички действия на правителството. И в двете групи значителна промяна в равнището на корупцията очакват съответно 13,2% и 10,9%. Ако обобщим, сред тези, на които е показан списъкът с асоциации за почтеност, с 4 п.п. повече са отговорите "значителна" и "умерена" промяна в сравнение с тези, които не са видели списъка на асоциациите, преди да отговорят на въпроса. Макар че това е едновременно първоначален и ограничен показател, който изисква предпазливо тълкуване, резултатите показват, че запознаването на населението с понятието "почтеност" може да не окаже значително краткосрочно въздействие върху нагласите им към високопоставени политици, застъпващи се за почтеност, нито върху очакванията им за положителни промени в борбата с корупцията.

Министър-председателят обяви, че възнамерява да повиши почтеността във всички действия на правителството. Ако е успешен в това свое намерение, какви според Вас ще бъдат резултатите за нивата на корупция в България?

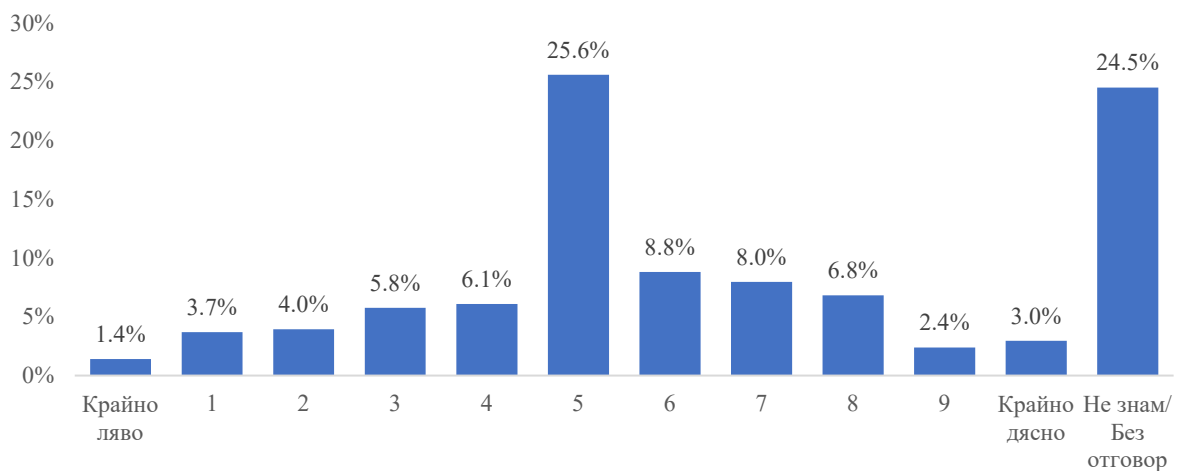
Общественото мнение не се влияе и от посланията и информацията, които се получават относно очакваните промени и възможните резултати в борбата с корупцията. Мнозинството от хората са скептични дали министър-председателят ще успее да постигне почтеност във всички действия на правителството и колко силни ще бъдат свързаните с това възможни резултати. Няма статистически значима разлика между групите в зависимост от това дали са видели посланията, или не. В заключение

посланията Г и Б променят представата на хората за усилията на правителството, но все още не могат да убедят и да променят нагласите им по отношение на очакваните резултати.

Политически нагласи и позиции

Българското общество може да се определи като по-скоро центристко по отношение на политическите възгледи, които изразява. По скалата от 1 до 10, където 1 е "крайно ляво", а 10 - "крайно дясно", средната оценка е 5,24. Най-голям дял (25,6%) от респондентите избират петица, когато са помолени да се самоопределят по скалата "ляво-дясно". На двата полюса са съответно 3% - крайно десни, и 1,4% - крайно леви. На базата на зададения въпрос се забелязва и отчетливо безразличие на българските граждани по темата - 24,5% не знаят как да се самоопределят или оставят въпроса без отговор.

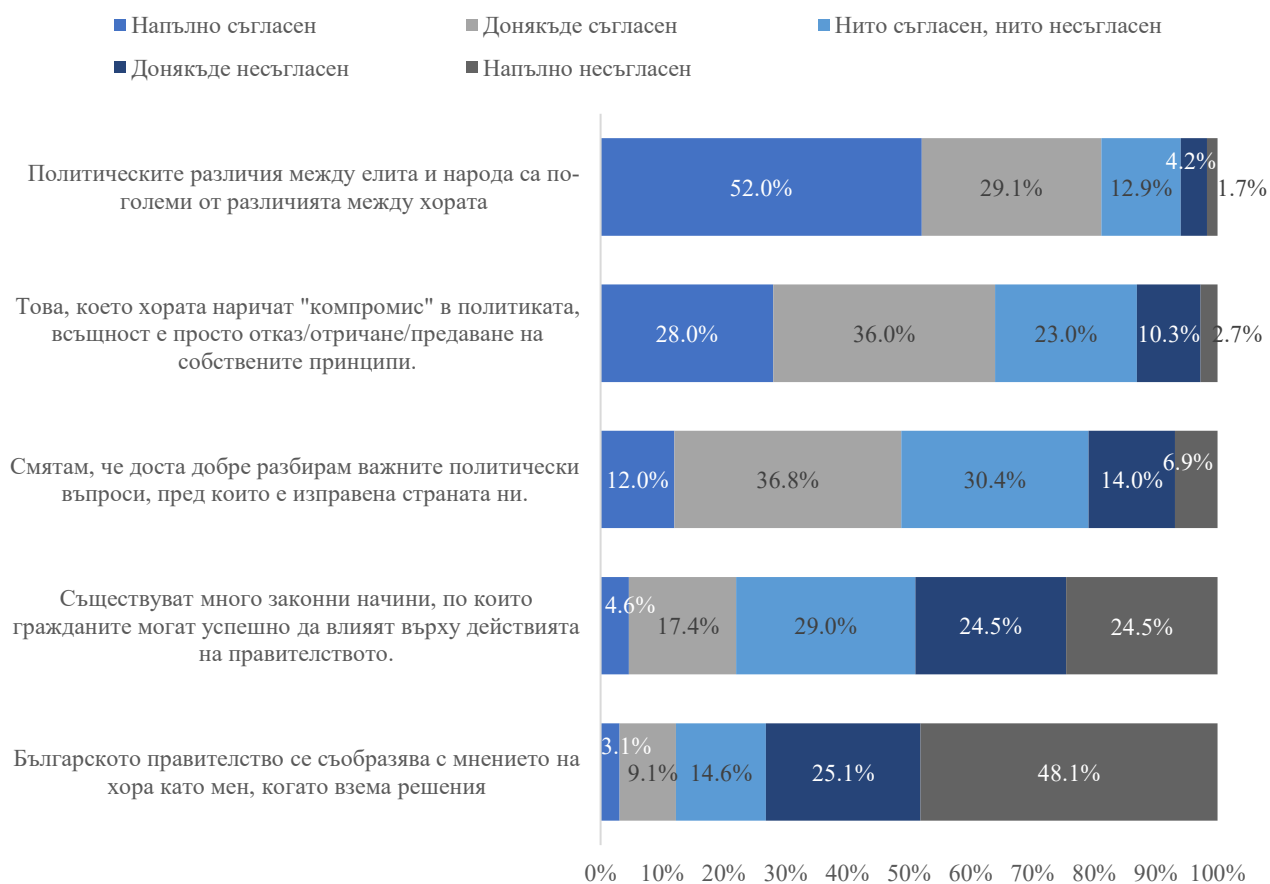
Понятието "политическа скала ляво-дясно" често се използва за описание на политическите възгледи на даден човек. Къде бихте поставили себе си в такава скала (0 - крайно ляво, 10 - крайно дясно)?

Българските граждани отчитат значителни различия между елита на страната и обикновените хора. Над 80% от респондентите са съгласни с твърдението, че политическите различия между елита и народа са значително по-големи от различията, наблюдавани сред обикновените хора. Високи нива на съгласие се наблюдават и по отношение на твърдението, че "компромисът" всъщност е просто отхвърляне или отказ от собствените принципи – малко под две трети споделят подобно мнение. По отношение на личното разбиране на важните политически въпроси, пред които е изправена страната, респондентите, които се определят като донякъде запознати (48,7%), са повече от тези,

които се определят като незапознати (20,9%). Въпреки това българските граждани са склонни да бъдат скептични по отношение на собствената си способност да влияят върху политиката на страната – 49% не смятат, че са налице много легитимни средства за въздействие върху действията на правителството в каквато и да е степен, а 73,2% са на мнение, че българското правителство не се съобразява с мнението на хора като тях, когато взема едно или друго решение.

Моля, изберете за следващите твърдения дали сте несъгласни, съгласни или нито съгласни, нито несъгласни:

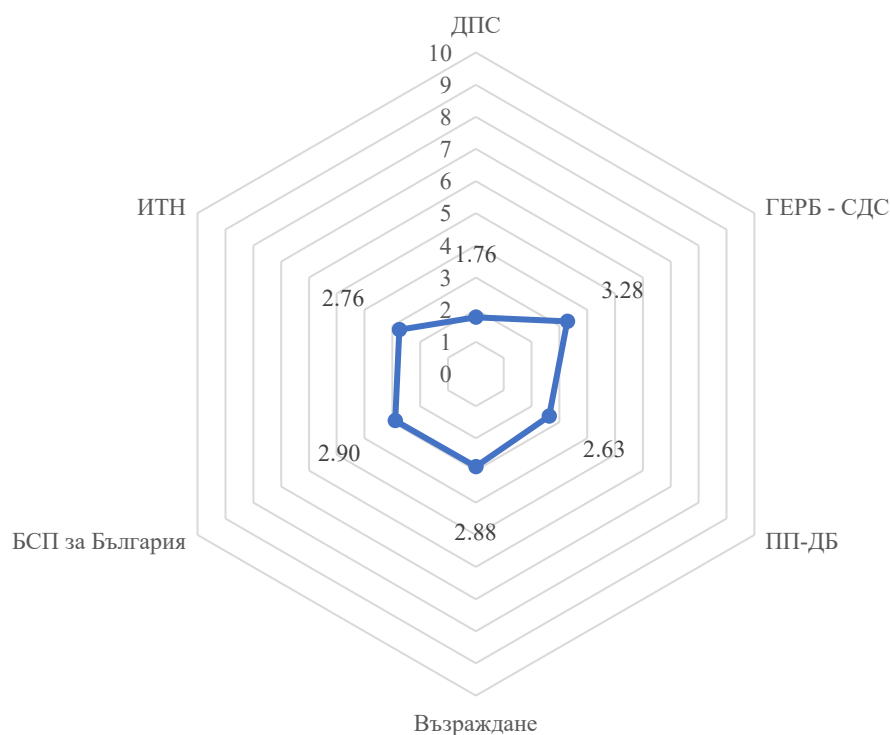

Отношението на българските граждани към парламентарно представените партии и коалиции може да се определи като негативно. Тази констатация е в съответствие с предишни изследвания, които описват България като една от страните с най-висока партийна поляризация. По скалата от 0 до 10, където 0 е "изобщо не харесвам партията", а 10 е "много харесвам партията", най-висока средна оценка получава ГЕРБ-СДС – 3,28. 2,90 е средната оценка за коалиция "БСП за България", а за партия "Възраждане" тя е 2,88. Следващите две места са за "Има такъв народ" (2,76) и "Продължаваме промяната – Демократична България" (2,63). Най-малко харесваната политическа партия е

Движението за права и свободи – 1,76 е средната оценка, която дават българските граждани.

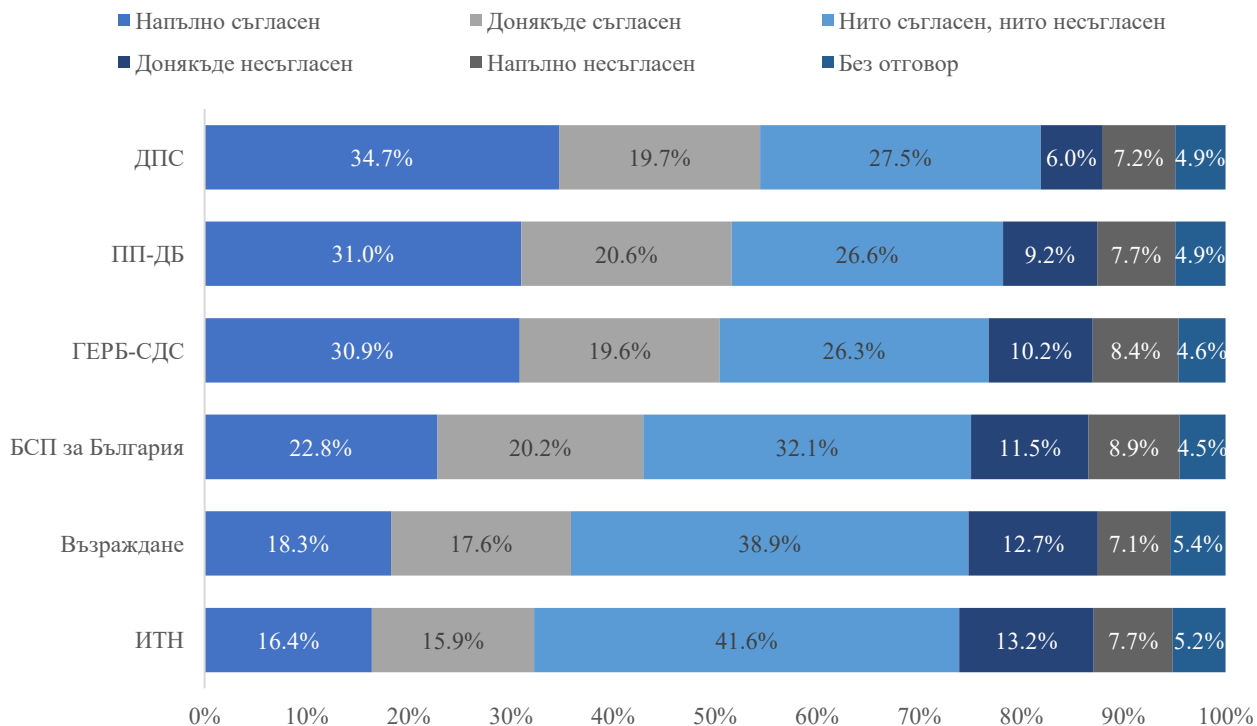
Трябва да се отбележи и силното безразличие на българските граждани по темата и вероятната им неспособност да оценят отношението си към основните български партии и коалиции – между 17,5% и 25,1% е делът на тези, които не са дали отговори на въпроса за някои от партиите.

Моля, посочете до каква степен харесвате следните партии – по скалата от 0 до 10, като 0 означава, че изобщо не харесвате партията, а 10 – че много харесвате партията.

Малко над половината от българските граждани смятат, че членовете и симпатизантите на ДПС (54,4%), на "Продължаваме промяната - Демократична България" (51,6%) и на ГЕРБ-СДС (50,5%) са по-склонни да бъдат нечестни или непочтени. Подобна е позицията на 43% от анкетираните по отношение на членовете и симпатизантите на "БСП за България", а на малко над една трета - за привържениците на "Възраждане". Малко под една трета от българските граждани смятат, че членовете и симпатизантите на "Има такъв народ" са по-склонни да бъдат нечестни или непочтени в сравнение с останалите граждани. Между 4,5% и 5,2% от анкетираните проявяват безразличие към темата и оставят въпроса без отговор.

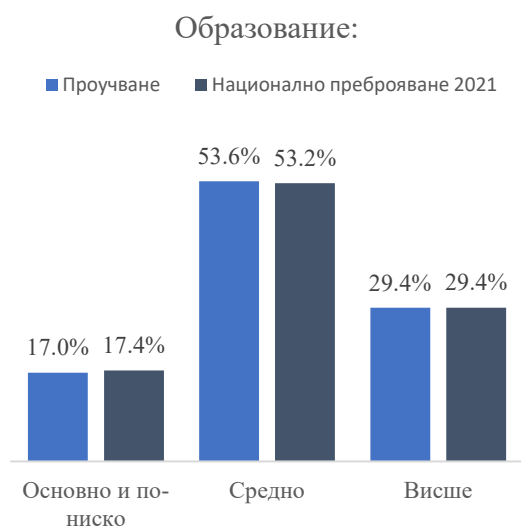
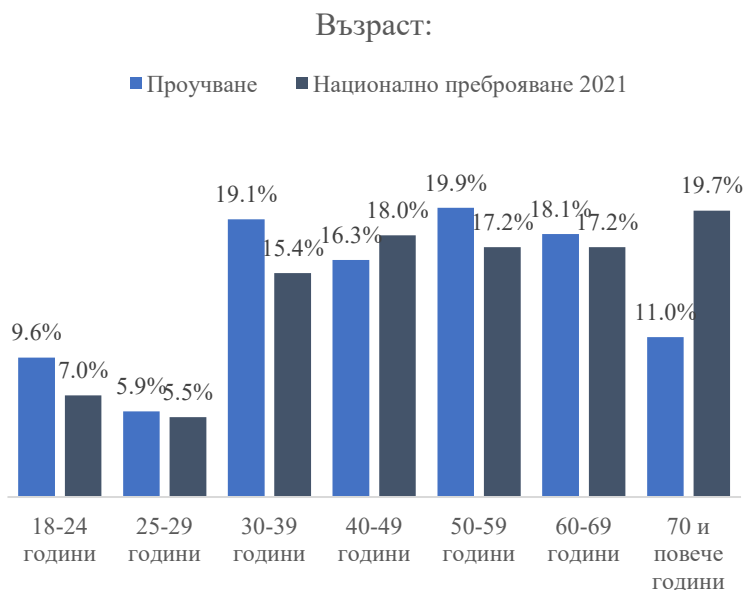
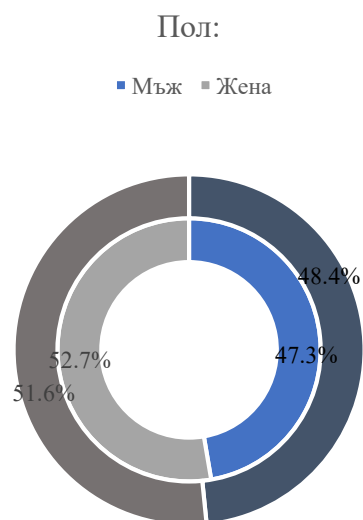
До каква степен сте съгласни, че членовете и привържениците на следните партии са по-склонни да бъдат нечестни, в сравнение с останалите български граждани:

13,3% от българските граждани смятат, че членовете и симпатизантите на всички парламентарно представени партии или коалиции са нечестни или непочтени.

Сред жителите на столицата са по-високи дяловете на тези, които твърдят, че симпатизантите и членовете на "БСП за България", на ДПС, на "Възраждане" и на "Има такъв народ" са по-нечестни в сравнение с останалите български граждани.

Демографски профил на респондентите

Структурата на участниците в изследването по пол (47,3% мъже и 52,7% жени) почти напълно съответства на половата структура на българското население (48,4% мъже и 51,6% жени). Възрастовата структура също е много точна - 9,6% от участниците в изследването са във възрастовата група 18-24 г. (7,6% по данни на Националния статистически институт), 5,6% са във възрастовата група 25-29 г. (6,1% по данни на НСИ), 19,1% от участниците в изследването са във възрастовата група 30-39 г. (16,6% по данни на НСИ), 35,9% във възрастовата група 40-59 г. (35,3% по данни на НСИ) и 29,1% са на 60 и повече години (34,3% по данни на НСИ).

17% от анкетираните са с основно или по-ниско образование в сравнение с 17,4% от цялото българско население. 53,6% от анкетираните са със средно образование (53,2% от българското население), а 29,4% е делът на лицата с висше образование (равен на дела на лицата с висше образование в цяла България).

25,6% от анкетираните живеят в селски район или село в сравнение с 26,9% от цялото население. 17,3% живеят в малки или средни градове (21,5% от цялото население), докато дяловете на живеещите в областните градове и в столицата са съответно 37% и 20,2%. Що се отнася до цялото население, 33,3% живеят в областните градове, а 18,3% - в столицата.